

STRÖMSTAD AKADEMIS FRIA SKRIFTSERIE

Gudmund Bergqvist

Befolkningsfrågan

Synpunkter i ett känsligt ämne

No. 29, Augusti 2023

ISBN: 978-91-988821-5-5

Befolkningsfrågan

Synpunkter i ett känsligt ämne

Gudmund Bergqvist

Innehållsförteckning

Abstrakt	3
Abstract	3
Inledning.....	4
Vilka vill ha en ökande befolkning ?	4
Effekten av ökande befolkning	5
Global rättvisa	5
Behöver vi en ökande befolkning ?	6
Hur handskas med en minskande befolkning	6
Utveckling och åtgärder i fattiga länder	7
Slutord	7
Referenser	8

Abstrakt

BEFOLKNINGSFRÅGAN

Världen har för närvarande kriser med en global warming, minskande biodiversitet, avskogning och ökande antibiotika resistens.

Antalet människor påverkar alla dessa. Vi har *haft* en logaritmiskt ökande befolkning i världen med för närvarande 8 miljarder och mot slutet av detta århundrade 10 miljarder eller mer trots en nuvarande minskning av tillväxttakten.

Hör beskrivs vilka krafter som verkar för ökande befolkning, och dennas inverkan bland annat med risk för svält, vattenbrist e.t.c. och sekundärt till dessa stora befolknings om flyttning både till närområden och andra länder och öka risk för såväl inbördeskrig som krig mellan stater

Den stora ökningen kommer huvudsakligen ske i Afrika där beräknats från 1 miljard till 4 vilket kommer ha mycket stora konsekvenser i världen.

Behovet av att på effektivt sätt öka de fattigaste ländernas standard betonas och att detta bör ske bland annat genom teknik "frog leap" för att undvika ökande belastning på miljön med ökande koldioxidutsläpp. minskande biodiversitet e.t.c.

Slutligen diskuteras hur en minskande och åldrande befolkning i världen bör kunna hanteras genom omstrukturering och användande teknologiska, ekonomiska och andra metoder. De flesta länder kommer förr eller senare till detta stadium och metoderna bör därför utvecklas redan nu

Abstract

The Population issue

The world has at present crisis with global warming, diminishing biodiversity, deforestation and increasing resistance to antibiotics.

The number of humans influences all those. We have had a logarithmic increase of the population in the world with at present 8 billions and at the end of the century 10 billions or more despite a decreasing rate of growth.

A description is given for the forces working for increased populations as well as risks for starvation, lack of fresh water and secondary to those large migrations both to close areas and far away countries with risks for civil wars and wars between.

The main increase in population will occur in Africa from 1 billion to 4 billions, which will have large geopolitical implications.

The need to help the poorest countries living standard is stressed and this must be done by frog leap techniques to avoid increasing stress on the environment with increasing carbon dioxide emission, decreasing biodiversity etc.

Finally it is discussed how a diminishing and aging population could be handled by reconstruction of rules and use of technological, economical and other methods.

Most countries will sooner or later reach that stadium and the methods should therefore be developed already now.

Inledning

Världen har en ökande befolkning och vi är nu 8 miljarder människor, och om några decennier möjligen 10 miljarder eller mera.

Detta utgör en belastning på jordens resurser som ju är begränsade och leder till olyckliga effekter. I vår tid har vi ett antal stora långvariga kriser: global warming, minskade biodiversitet, avskogning och ökande antibiotika resistens som alla kan påverkas av befolkningstrycket. Klimatförändringar och dess inverkan klassas som Ledande risk 1 till 4 under kommande 10årsperioden enligt World Economic Forums risk rapport (17) .

Det finns anledning till att fundera över befolkningsfrågan med den tidigare exponentiellt ökande och nu snabbt ökande befolkningen i världen och dess inverkan på klimat och natur även om det ofta varit tabu för olika myndigheter att ta upp frågan. Den har dock adresserats några gånger i media de sista åren. (1), (5)

I Strömstad akademi har frågan tagits upp av Lars Broman i föredrag i Faludagarna 2021(3a) och även i en uppdaterad videopresentation (3b) och betonat vikten av begränsa befolkningen. Nyligen har John Fletcher (4) betonat det komplexa i frågan och tror på en naturlig begränsning och att hotet om överbefolkning är en myt.

En del länder förefaller kunna ha en långsamt minskande befolkning-åldrande med färre födda barn. Japan och några västeuropeiska länder är exempel liksom Ryssland. Detta beskrivs i massmedia som ett stort problem! T.ex nyligen i tidskriften Axess beträffande Finland (7). Men är det sant? Kina kommer snart att hamna i denna grupp!

Vid Strömstad akademis vetenskapsdagar maj 2023 diskuterades befolkningsproblematiken av J Fletcher, D Lindgren, Lucia Tamburino och A. Wijkman (18)

Vilka vill ha en ökande befolkning ?

Behovet av en ökande befolkning i ett område eller land framförs med följande argument:

- a. Vi behöver flera skattebetalare och arbetande för ta hand om vår åldrande befolkning. Folk uppmanas skaffa barn och det underlättas med barnbidrag, gynnsamma regler för föräldraledighet etc.
- b. En ökande befolkning ökar landets eller religionens internationella inflytande
- c. Tidigare bedömdes det vara av betydelse för att man kunde få flera soldater.
- d. Affärsvärlden vill ha flera konsumenter och ökade inkomster.
- e. Kommuner vill bli större bland annat för att behålla eller utöka sin struktur t.ex. sjukhus. De bedriver ofta intensiva kampanjer för att öka i storlek Man skall ej förringa denna effekt jfr Sollefteås kampanj för ökad nativitet för att kunna ha kvar BB.

Det finns också andra faktorer som påverkar:

1. I fattiga länder är barnen föräldrarnas pensionssystem dvs. bra att ha många barn och de kan dessutom tidigt delta i jordbruk eller annan verksamhet.
2. De som önskar ett multikulturellt samhälle i västern kan nå dit genom en kraftig invandring av folk från andra kulturer. De som invandrar föder fler barn än genomsnittsbefolkningen.
3. Första generationer invandrare vill gärna få till sig släkt och vänner vilket ökar befolkningen i-länder
4. I vissa kretsar kan invandring från deras länder ge plats för ökat inflytande och även ändring av normer till en för vissa grupper önskad riktning.

5. Man importerar arbetskraft för att täcka brist på specialister och andra utbildade eller folk i allmänhet när statens utbildningssystem ej lyckas få fram de som behövs. Detta är beträffande i-länder och andra på sätt och vis ett nollsummespel, men bidrar till brain drain i u-länder och är där ett hinder för deras utveckling. Exempel är sjuksköterskeexporten från Filippinerna, läkare från Nigeria.

Sammanlagt alltså en mängd olika krafter och åsikter som vill öka befolkningen i både ett land och generellt i hela världen .

Effekten av ökande befolkning

Beräkningar över befolkningstillväxten i framtiden pekar på att möjligen man hamnar på 10 miljoner i mitten eller slutet av århundradet (9.11) men andra anger högre siffror som 11 eller 12 vid seklets slut (2). Den största ökningen beräknas komma ske i Afrika med ökning från 1 miljard till 4 miljarder. Man gissar att Nigeria har mer än 500milj och Etiopien bortåt 400 i befolkning dvs. större än nuvarande USA, och att det i Nildalen från källorna i centrala Afrika till Medelhavet kan bo 1.5 miljarder människor (15)

I andra delar av världen relativt stabilt men det kan dock noteras att Indien, Pakistan och Mellan Östern haft mycket kraftig befolkningsökning under de senaste 75 åren och en ung befolkning vilket av naturliga skäl medför ytterligare ökning av befolkningen.

Ökningen i bland annat Afrika kommer att ha geopolitiska konsekvenser liksom naturligtvis att Indien blir världens folkrikaste land och en av de största ekonomierna

Global rättvisa

Människorna i de allra fattigaste länderna har rätt att få en kraftig ökning av sin levnadsstandard d.v.s. en förändring som kommer öka stressen på naturen bland annat med ökande odlingsytor, minskande biodiversitet, kraftigt ökat vattenbehov, ökande energibehov, ökande koldioxidutsläpp etc. Minskande arealer av skog minskar biodiversitet och minskande lagring av koldioxid. Ökande befolkningar accentuerar dessa förändringar.

Vi har sett hur utvecklingen i Kina haft för effekter med våldsamt ökad koldioxid utsläpp då man skaffat elektricitet huvudsakligen via kolkraftverk,

Det antas tyvärr med stor säkerhet att Indien kommer satsa mycket på kolkraft för sin expansion och det har dessutom mycket stora kolfyndigheter detta även om man också satsar på solar power.

Den globala uppvärmningen riskerar att kunna medföra stora befolkningsomflyttningar på grund av ökande ökenområden, områden olämpliga för jordbruk, sötvattenbrist, stigande havsnivåer etc. vilket minskar födoämnes produktionen och att den ökande temperaturen gör att glaciärer kommer minska. Vi får dock ej glömma att långväga emigration ofta görs för att få bättre ekonomi medan förflyttning i närområde troligen blir det vanligaste.

Ett speciellt hot vid global warming och ändrade monsunförhållanden är om de stora glaciärerna i Himalaya som är källa till vatten för ett par miljarder människor skulle försvinna En ekologisk bomb! (15)

Den kinesiske antike tänkaren Lao Zi: En vis man förändrar världen genom att lösa vatten problemen Detta gäller både för mycket vatten som vid översvämning och för litet med torka. Vilka bågge kommer hända oftare i olika områden vid "global warming".

Behöver vi en ökande befolkning ?

Hur handskas med en minskande befolkning.

I vårt samhälle pågår en snabb utveckling av teknik och medicin. Det är detta som driver utvecklingen framåt inte ett ökat antal arbetande. Riktigt tunga arbeten minskar och ersätts av mekanik-robotik och även många fysiskt lätta arbeten ersätts av datorlösningar. Medicinska framsteg och teknologiska framsteg har varit bakgrunden till de senaste århundradenas kraftiga ökning av levnadsstandard, medellivslängd etc.

Successivt har den äldrebefolkningens hälsa förbättrats och man ökar pensionsåldern och de finns de som gissar på att den i många länder hamnar kring 75år inom några decennier. Ett utmärkt exempel är hur många % som arbetar inom jordbruk. Tidigare var det över 80 % men är nu nere i ett par procent i Sverige ! Mekanisering, rationalisering har åstadkommit detta, men även att en allt större del av maten importeras.

Vad som egentligen är av betydelse är dels pensionskostnad (egentligen en uppskjuten lön) dels kostnad för sjukvård och omvårdnad. Antalet år mellan pensionsinträdet och döden är alltså av betydelse liksom att pensionärerna har god hälsa, men naturligtvis även hälsan och arbetsförmåga hos övriga befolkningen

De sista levnadsårens hälsotillstånd är alltså av stor ekonomisk betydelse för samhället - relativt friska respektive stort behov av sjukvård och omvårdnad.

En stor kostnad är demensvård. Forskning om att förebygga demens kan medföra betydande ekonomiska besparingar och minska lidande och spara arbetstimmar.

En annan faktor är antalet ej arbetande i arbetsför ålder., En effektiv arbetsförmedling och att samhället belönar arbete minskar denna kategori. En kontinuerlig fortbildning under hela arbetslivet är väsentlig för fortsatt användbarhet och för minska arbetslöshet (2)

I samhället pågår en snabb digitalisering-robotisering som minskar behovet av mänsklig arbetskraft. Frey och Osborne (8) angav en hög siffra av arbeten som försvinner .Frey har senare modifierat sina synpunkter och talar om samarbete människa och dator. I en nyligen publicerad artikel påpekas att AI kan ta 80 % av jobben (10), en siffra som finns skäl att fundera över mot bakgrunden av tidigare diskussioner där omfattningen senare reviderades och man talar om samarbete mellan människa och dator

Mekanisering och digitalisering ger möjlighet för omplacering till sektorer med personalbehov och minskning av arbetstiden. En ökande del av befolkningen skulle kunna sysselsättas inom vård och omsorg. Beräkningar från Norge talar om 15 %. (2)

I många länder kan man öka arbetsstyrkan genom ökande deltagande av kvinnor i "arbetslivet".

Japan med minskande befolkning har infört mycket av robotar för klara äldrevården alltifrån sällsksrobotar till speciella lyft robotar. Detta område behöver utvecklas och rent allmänt måste betydande forskning ske hur effektivisera samhället i och med en omställning till minskande befolkning . Detta är en del av olika metoder att minska vårt klimattryck genom olika åtgärder. för grön omställning av industri och samhälle. Ekonomer behöver arbeta på lämpliga modeller för handskas med ekonomisk påverkan av minskande befolkning.

Omkostnaderna för en minskande befolkning bör bland annat kunna täckas genom ändrade av skatteregler - med ökat skatt på kapital, slopande av "loop holes", men även rationalisering av

statliga och kommunala verksamheter. Man får också minskade utgifter för olika typer av skolor för barn liksom man borde kunna minska kostnader för ej arbetande i åldern 20-67 med olika åtgärder.

Användande av samhällsplikt motsvarande värnplikt har diskuterats liksom möjlighet att stimulera pensionerade till tillfälliga arbeten, flexibel arbetsmiljö, deltidstjänstgöring, nya arbetsuppgifter som handledare och volontärverksamhet skulle ge möjlighet att fortsätta arbeta efter den officiella pensionsordningen. Med en ökande hälsa hos de åldrande kan den hamna på 75 år för dem som så önskar.

En ökning av pensionsåldern möts av många med motstånd och tas som ett exempel på minskad levnadsstandard och har medfört kravaller i Frankrike men även från fackligt håll medges att ett behov finnes för att samhället skall fungera (14).

När nuvarande pensionsålder på 65 år fastställdes var medellivslängden i Sverige 67 år men den har sedermera ökat till 82. Hälsan hos den ökande pensionärsklassen har förbättrats både fysiskt och mentalt och man talar om att dagens 70-åringar är som gårdagens 50-åringar (13) vilket talar för att de orkar arbeta längre. Antalet sk tunga jobb har också minskat med utveckling av teknologi.

Med en minskande befolkning med ökat antal pensionärer minskar också behovet av resor, byggnation av nya bostäder och annat som ökar utsläpp av växthusgaser. (3)

Utveckling och åtgärder i fattiga länder

Man bör här hjälpa att denna sker genom senaste teknik eller annan energisnål teknik som möjliggör en utveckling mot modernt samhälle utan onödig belastning av naturresurser. Här behövs verkligen så kallad "leap frog." Här finns fördelen att man kan undvika lösningar som vi försökt men som ej var ekologiskt eller på annat sätt effektiva och nu kan välja bättre metoder.

Vattenfrågorna är centrala både för födoämnesproduktion och införande av vattenbesparande typer av jordbruk. Moderna metoder för bevattning, skogsplantering

Införande av solpaneler kan medföra en lokal elproduktion och medföra snabbare och billigare utveckling

Dessa länder kan behöva kraftigt bistånd. Merkel har i förslag jämfört med Marshallplanen för stöd till afrikanska länder. Erfarenheterna från Kina och Indien talar dock emot detta. (6)

En ökning av skolgången framför allt för flickor kvinnor har en mycket positiv effekt på utvecklingen. Ökande av medelåldern för barnafödande har effekt på befolkningsökning. Kan betyda 3 generationer på ett sekel jämfört med 5. Beträffande kvinnor är preventivmedelsfrågan med barnbegränsning en central fråga!. Detta är en del av mödravårdsprogram. (Deaton)

Införande av modern medicin med bland annat minskade barnadödlighet genom rent vatten hygien, vaccinationer har en effekt på storleken av familjerna

En faktor som är stort hinder för utveckling av länder är korruption. Metoder för dess bekämpande behöver utvecklas. En central fråga är ofta befolkningens tilltro (thrust) = till myndigheter. (12)

Här kommer frågan om "good government" in. Avsaknad av korruption är en faktor. Hur "poor government" kan inverka illustreras klart av Venezuela som har gått från ett av världens rikaste per capita till konkursmässigt land där miljoner flyr från umbäranden.

Slutord

Vi måste kunna diskutera befolkningsfrågan och politiska beslut tas i frågan. Den är en av de centrala delarna till hur vi lyckas bemästra klimat fråga som är av betydelse för vilken typ av

samhällen vi kommer ha i framtiden. Betydande stöd behöver ges till de fattigaste länderna för att begränsa deras befolkningstillväxt och hjälpa dem med klimatanpassningar. I den övriga världen måste man arbeta på lösningar om hur samhälle fungerar med en långsamt minskande befolkning som en del av överlevnad. Klimatanpassning och med satsning på gröna energi lösningar - ett sätt att nå målen i Förenta nationernas 2030 mål. Man måste arbeta på optimala ekonomiska modeller för en minskande befolkning

Misslyckande med att minska befolkningstillväxten medför risk för massvält, krig och stora befolkningsförflyttningar och till och med för slutet på vår demokratiska liberala världsordning med rättsstat och yttrandefrihet något som dessutom hotas av de auktoritära krafter som förordar en annan världsordning. Vi måste kunna ha många olika tankar i huvudet samtidigt och samtidigt bekämpa de olika hoten för att nå en bättre värld och förverkliga Förenta nationernas 2030 vision (16)

Referenser

1. Andersson M Götmark F &Wijkman A. Bromsa både folkökning och klimatändring SvD 2021- 02-02
2. Bergqvist G stromstadakademi.se Att förutspå framtiden FS 4 2016
3. a Broman L stromstadakademi.se i a FS 29 översikt (Falun konferens) 2022
b Befolkningsfrågan SAV 54 2022
4. Fletcher J stromstadakademi.se Myten om överbefolkning FS 34 . 2023
5. Götmark F,Nordhild Wetzler, Andersson M, Wahren C och KE Norrman
Blunda inte för kärnfrågan om folkökningen”SvD 2022-11-02
6. Deaton A. (2013) The Great Escape -Health, Wealth and the Origin of Inequality. Princeton University Press
7. Forsgård NE För få föds i Finland. Axxess Magasin Februari 2023
8. Frey CB & Osborne NA. (2013) The Future of Employment. How susceptible are jobs to the computerization. OMS working papers sept 18
9. Gapminder.org
10. Markander M Computer Sweden 23 0322 Här är jobben som kan ersättas av en chat GPT verktyg
11. Rosling H, Rosling O, Anna Rosling Rönnlund Factfulness Natur kultur 2018
12. Rothstein B Political Corruption Elgar Research Reviews in Social and Political Science 2015
13. Skog I 70 är det nya 50 Delegationen för senior arbetskraft. Elanders 2020
14. Stjernkvist L Vi behöver arbeta längre GP 23-03.19
15. Tvedt T Världens historia Med det förflutna som spegel. Bazar förlag 2021
16. United Nations (September 2015) Transforming Our World – the 2030 Agenda for Sustainable Development
17. World Economic Forum Riskrapport 2023
18. Stromstadakademi.se Fria serien 37 med abstrakts från vetenskapsfestivalen maj 2023
Föredragen av Lucia Tamburino och Anders Wijkman är publiceras i videoserien som SAV-73 och SAV-74.